

нодавства у галузі державної служби та дисциплінарної відповідальності, участь у роботі комісії)

проведення професійного навчання та підвищення кваліфікації.

З метою найбільш повного та ефективного виконання завдань юридичного підрозділу Державного бюро розслідувань, вважається за необхідне визначити організаційну структуру юридичного підрозділу, виходячи з логічно сформованих та поєднаних функціональних напрямків діяльності. Крім того, слід прийняти до уваги й позитивний досвід інших країн.

Школьніков В. І.

оперуповноважений відділу оперативно-аналітичного забезпечення
Управління захисту економіки в місті Києві
Департаменту захисту економіки НП України

Калиновський О. В.

заступник начальника відділу організації науково-дослідної роботи НАВС,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В ДІЯЛЬНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ РОЗВІДКИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Можливість правоохоронного органу заздалегідь запобігти розвитку негативних подій є запорукою успіху його діяльності. В Сполучених Штатах Америки та країнах Європейського Союзу вже давно впроваджена модель Intelligence Led Policing, під чим розуміється «поліцейська модель» побудована навколо оцінки та управління ризиками (Willem de Lint. Intelligence in Policing and Security: Reflections on Scholarship // Willem de Lint / Policing & Society. — 2006. — Vol. 16, no. 1. — p. 1-6.). ILP-модель ставить в центр кримінальний аналіз, який можна визначити як мисленнєву діяльність працівників правоохоронних органів (аналітиків), що полягає у перевірці, оцінці та інтерпретації інформації про протиправні, кримінально карані діяння окремих осіб та груп, яка отримана в ході здійснення оперативнорозшукової діяльності чи під час досудового розслідування, а також у встановленні суттєвих зв'язків між вищевказаною інформацією з метою їх подальшого використання для визначення тактичних та стратегічних напрямків протидії та запобіганню злочинності.

На нашу думку, ILP-модель не слід розглядати вузько, тобто як модель, яка застосовується тільки в діяльності органів поліції. В умо-

вах правоохоронної системи України ІЛР-модель може застосовуватися також і в діяльності Державного бюро розслідувань.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

Виконання завдань визначених в статті 1 профільного закону реалізується за допомогою повноважень Державного бюро розслідувань, одним із яких відповідно до статті 6 є здійснення інформаційно-аналітичних заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживання заходів до їх усунення.

В умовах укомплектування Управління інформаційно-аналітичної розвідки необхідним є усвідомлення організаційно-правових основ діяльності даного інформаційно-аналітичного підрозділу Державного бюро розслідувань.

По-перше, відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань та його уповноважені посадові особи з метою виконання покладених на них завдань у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створюють інформаційні системи та ведуть оперативний облік в обсязі і порядку, передбачених законодавством.

Передбачена можливість оперативним працівникам створювати інформаційні системи та вести оперативний облік дозволить якісно здійснювати оперативний кримінальний аналіз, який спрямований на підтримку проведення окремих слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій, здійснення оперативно-розшукових заходів передбачених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Оперативний кримінальний аналіз визначає рекомендації для проведення окремих С(Р)Д, НС(Р)Д, ОРЗ, може встановити психологічні особливості злочинця, структуру і роль конкретного організованого злочинного угруповання. Досягнення таких результатів можливе за рахунок використання спеціальних методів оперативного аналізу, до яких відносяться: порівняльний аналіз справи, аналіз подій, аналіз потоків, аналіз маршрутів, аналіз моделей/форм злочинності, аналіз телефонних дзвінків тощо.

По-друге, правове визначення порядку взаємодії Державного бюро розслідувань з іншими державними органами в контексті обміну інформацією та можливість здійснення співробітництва з поліцейськими та іншими відповідними органами іноземних держав

відповідно до законів та міжнародних договорів України надає можливість здійснення стратегічного кримінального аналізу. Останній забезпечує прийняття рішень, які мають довгострокові цілі, визначають пріоритетні напрямки боротьби зі злочинністю тощо. Актуальним прикладом стратегічного аналізу є звіт Європолу «Оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності» (SOCTA), метою якого є аналіз характеру або типу загроз ОЗУ, сфер впливу тяжких злочинів та організованої злочинності, аспектів загроз ОЗУ тощо. Характерна особливість даного звіту полягає в меті даного документу — не боротьба з діяннями членів ОЗУ, а нейтралізація чинників і ліквідації умов, що сприяють розширенню та зміцненню її ресурсної бази.

Правоохоронні органи країн ЄС використовуються конкретно визначені методологією SOCTA індикатори організованої злочинності, про які збір інформації є пріоритетом з метою забезпечення належної роботи підрозділів кримінального аналізу.

Методологію SOCTA було розроблено Європолем спільно з групою експертів з оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності. Метою SOCTA є:

- аналіз характеру або типу загроз ОЗУ;
- аналіз сфер впливу тяжких злочинів та організованої злочинності;
- аналіз аспектів загроз ОЗУ та сфер злочинності в залежності від регіону;
- визначення найбільш загрозливих ОЗУ, кримінальних сфер впливу в залежності від регіону.

На сьогодні методологія SOCTA впроваджується в діяльність новоствореного Департаменту стратегічних розробок Національної поліції України. Головним завданням на початковому етапі діяльності Управління інформаційно-аналітичної розвідки має стати злагоджена взаємодія останнього із Департаментом стратегічних розробок НП України.

Складність здійснення кримінального аналізу обумовлена:

1. Наявністю великого масиву даних, які необхідно аналізувати за допомогою ліцензованого програмного забезпечення (наприклад, IBM i2 ANB, IBM iBase, IBM iBridge, ArcGIS тощо).

2. Необхідністю добору професіоналів у сфері програмування та аналітики. В даному контексті актуальним питанням є залучення спеціалістів із сфери Big Data, а також законодавче врегулювання правового статусу аналітика.

3. Окрім наявності «внутрішньої» інформації, глобалізація сучасного світу та розвиток мережі Інтернет потребує впровадження новітніх методик здійснення аналізу відкритих джерел інформації (Open

source intelligence), що також вимагає наявності ліцензованого програмного забезпечення (наприклад, Maltego CE).

Тому, застосування кримінального аналізу в діяльності Державного бюро розслідувань дозволить на якісно новому рівні здійснювати запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Безсумнівно це стосується організованих форм злочинності, особливо «мережових» організацій, які є більш «ефективними», ніж ієрархічно «спланований централізм».

Ariel Bergner

Trial Court Judge, Ariel, Israel

ON THE PERSONAL SKILLS OF THE STAFF OF THE STATE BUREAU OF INVESTIGATION

According to the Law of Ukraine «On the State Bureau of Investigation», citizens of Ukraine can be admitted to service, who not only are able to perform their respective duties in an educational and professional level, but also possess personal, business and moral qualities. In our opinion, the combination of these requirements is absolutely justified, because the service in the State Bureau of Investigation (hereinafter — the SBI) requires not only knowledge of the legislation, but also the availability of certain personal qualities, which, due to the fact that work in this body is associated with inevitable professional deformation, is caused by special working conditions (a person must be resistant to the perception of the influence of such negative factors as high tension at work, high level of responsibility, large amount of work, attempts to influence from the stakeholders).

The SBI's Strategic Action Plan for 2017-2022 includes a number of values that the employees of this law-enforcement body must possess. These values are virtue, professionalism, decisiveness and responsibility, teamwork and equal opportunities (Strategic program of the State Investigation Bureau's activities for 2017-2022 — [Electronic resource] — Access mode: [https://www.kmu.gov.ua / ua / uryad-ta-org-vladi / derzhavne-byuro-rozsliduvan / pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan / strategichna-program-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan](https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-org-vladi/derzhavne-byuro-rozsliduvan/pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan/strategichna-program-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan)). Let's review each of the values separately.

Virtue. The issue of virtue for law enforcement bodies in Ukraine over the last years of the reform has become particularly relevant. However, discussing this issue, we should note the lack of a unified approach to its defini-